

Severovýchodný Balkán prahne po zahraničných investíciách

Author: SF / Juraj Pokorný | Published: 29.05.2009

„Politická klíma na podnikanie v našej krajine je mimoriadne priaznivá,“ povedal na úvod čestný hosť podujatia - mimoriadny a splnomocnený veľvyslanec Bulharskej republiky v SR Ognian Garkov. Poukázal na historický fakt, že Bulharsko patrilo k prvým štátom sveta, ktoré uznali nezávislosť Slovenskej republiky, ale tiež na povzbudzujúcu štatistiku, podľa ktorej ho v roku 2008 navštívilo okolo 133-tisíc slovenských turistov.

Infraštruktúra, kancelárie, byty, elektrárne - naša „bulharská šanca“

Vassil Valchev z Veľvyslanectva Bulharskej republiky na Slovensku v prezentácii venovanej bulharskému trhu, jeho špecifikám a investičným príležitostiam upriamil pozornosť na pozitíva svojej vlasti absolvujúcej strastiplnú cestu od finančnej krízy k ozdraveniu. Vcelku dobré fungovanie ekonomiky v krízových podmienkach pripísal finančnej stabilite, dvakrát vyššiemu rastu HDP ako v EÚ (MMF ho v roku 2009 očakáva na úrovni +1 %), najnižšej dani z príjmu fyzických osôb a dvakrát nižšej nezamestnanosti (5,9 %) ako na Slovensku. Na druhej strane však priznal, že v obchodnej bilancii so zahraničím prevažuje dovoz (25 mld. eur) nad vývozom (15 mld. eur). V exporte na Slovensko dominujú oceľ a železo, v importe z našej krajiny zase televízory a autá.

Netreba zabúdať ani na skutočnosť, že Bulharsko je križovatkou medzinárodných dopravných koridorov. Príkladom slovenského investora, ktorý je v tejto balkánskej krajine vždy vítaný, môžu byť podľa Valcheva firmy so znalosťou výstavby cestnej infraštruktúry, elektrární a teplární, ktoré v Bulharsku chýbajú. Zatiaľ sem však zo Slovenska prichádzajú väčšinou obchodné, nie výrobné spoločnosti (výnimkou je fabrika na výrobu polystyrénu a stavebných materiálov). Medzi vlajkové investície v Bulharsku porovnateľné so značkami Volkswagen, Peugeot či Kia na Slovensku zaradil Litex - továreň na výrobu čínskych áut. V súvislosti s rozmachom výstavby nových hotelov na pobreží Čierneho mora upozornil, že do roku 2012 občania EÚ nemôžu nadobúdať pozemky. Za ďalšie nerealizované investičné príležitosti v Bulharsku Valchev označil automobilové strojárstvo, výrobu poľnohospodárskej techniky, výstavbu bytov a kancelárií, energetiku a obnoviteľné zdroje energií a potravinársky priemysel.

„Bulharský stavebný zákon je pekne napísaný, obsahuje množstvo regulácií, v praxi to však funguje trochu inak,“ realisticky zhodnotil stav riaditeľ sofijskej pobočky PETERKA & PARTNERS Martin Vacek. Z pohľadu aplikácie práva v podnikaní prirovnal situáciu v Bulharsku k Slovensku pred 10 až 15 rokov. Priemyselné zóny v tejto krajine (v súkromnom alebo v štátnom či obecnom vlastníctve) vznikajú podľa neho tam, kde investor dostane podporu. Formy podnikania sú podľa neho zakotvené širšie ako v Rumunsku - firmu si možno založiť aj elektronicky (bez pohovoru), a to cez registračnú agentúru, ktorá jej prideli registračné číslo.

Podnikať v Bulharsku sa podľa Vacka dá vo všetkých oblastiach, okrem tých, ktoré podliehajú koncesnému záujmu (energetika, telekomunikácie). Systém podpory zahraničných investícií bol upravený v marci tohto roku. Základný kapitál pre spoločnosti s ručením obmedzeným je 2 556, pre akciovky 25 565 eur. Na rozdiel od rumunskej meny je kurz bulharského leva stanovený pevne, podotkol Vacek. Vyššie ako u nás sú stanovené úrokové sadzby, ktoré v súčasnosti garantujú 9-percentný výnos za ročný termínovaný vklad. Ako Vacek upozornil, zahraničné subjekty tu nemôžu nadobúdať pôdu priamo, ale jedine nepriamo - prostredníctvom spoločnosti založenej v Bulharsku.

Najdôležitejšia u Rumunov rezervácia názvu a pečiatka

Veľmi dobré hospodárske vzťahy medzi Slovenskom a Rumunskom vyzdvihol Tiberiu Josan z ekonomicko-obchodného oddelenia rumunského veľvyslanectva v SR, čo podoprel aj štatistikou za rok 2008: v krajine bolo aktívnych približne 200 slovenských firiem, pričom objem ich kapitálu predstavoval 3 milióny eur a hodnota vzájomného obchodu medzi obidvoma štátmi dosiahla úroveň 1,3 mld. eur. V zahraničných investíciách však Slovensku patrí až 64. miesto. Ako uviedol, hospodárska kríza postihla aj Rumunsko, na boj proti nej vláda vyčlenila 10 miliárd eur, z ktorých najväčšia časť ide do infraštruktúry krajiny. Podľa Josana fakt, že systém poskytovania úverov nie je až taký rozvinutý a že hospodárstvo krajiny nie je založené na exporte, je počas recesie výhodou.

Novozaložené ministerstvo turizmu s najväčším rozpočtom, o ktorom hovoril podnikateľ, príslušník slovenskej menšiny a honorárny konzul SR v Rumunsku Miroslav Iabloncsik, vyznelo ako skvelý príklad na reorganizáciu slovenskej exekutívy. Ako podotkol, momentálne v krajine prebiehajú dva významné projekty dopravnej infraštruktúry: európsky koridor číslo 4 a diaľnica Orada - Brašov. Otázka moderátora Ivana Čarnogurského (IPEC - Management, s.r.o.), ako sa do hospodárskeho života krajiny zapája 18-tisíc Slovákov, ktorí žijú v západnom Rumunsku, ostala trochu nezodpovedaná.

Na rozdiel medzi bulharským a rumunským čiernomorským pobrežím, ktoré nie je natoľko dotknuté komerciou, poukázala Petra Ftorková z pobočky poradenskej spoločnosti accace v Bukurešti založenej v roku 2006, ktorej 23 zamestnancov poskytuje kompletne portfólio služieb v súlade s rumunskou legislatívou (referencie: Olympus, Hilti, Doprastav, Orsay, Invia).

Medzi obchodnými spoločnosťami je v Rumunsku najviac rozšírená forma s.r.o. (SRL) a potom v prípade poisťovní či bánk a.s. (SA). Založenie firmy v Rumunsku je podľa nej pomerne jednoduchý proces - Rumuni nepoznajú živnostenský list ani register. U nich založená „eseročka“ musí preukázať základné imanie najmenej 200 RON. Nevyhnutná v tejto krajine je rezervácia názvu aspoň 30 dní vopred a pečiatka - ako Ftorková doslova povedala - „Bez pečiatky v Rumunsku neexistujete“. Časté sú pritom daňové kontroly.

Priemerná mzda v Rumunsku predstavuje 1 693 RON, v Bukurešti to je 1 839 RON. Zamestnanec má 2-týždňovú výpovednú lehotu, ak mu dáva výpoveď zamestnávateľ, trvá jeden mesiac. Sadzba DPH je 19 %, znížená na 9 % je v prípade kníh, liekov a zdravotných pomôcok a na 5 % pri nehnuteľnostiach určených na bývanie vrátane pozemku. Rovná daň zo zisku je 16 % alebo 3 % z celého obratu. DPH sa tu vracia, ale Ftorková upozornila, že kvôli kríze to trvá pol až trištvrté roka.

Accace je pôvodne slovenská poradenská spoločnosť. Medzinárodným firmám v regióne strednej a východnej Európy (CEE) poskytuje služby v oblasti daňového poradenstva, vedenia mzdovej agendy, finančného účtovníctva a založenia firmy v 10 krajinách CEE, kde dnes pôsobí (Belehrad, Bratislava, Bukurešť, Budapešť, Kyjev, Lubľana, Praha, Sofia, Záhreb, Varšava) a zamestnáva vyše 120 odborníkov v oblasti účtovníctva, miezd, daní, IT a korporátnych služieb.

Hlavní partneri diskusného stretnutia: ASP, a.s. a bnt - Sovova Chudáčková & Partner, s.r.o.

Graf č. 1 - Vývoj rastu HDP Bulharska a EÚ

Graf č. 2 - Nezamestnanosť v Bulharsku postupne klesá a je pod priemerom EÚ-27

Graf č. 3 - Svetová hospodárska kríza a Bulharsko

29.05.2009 09:08, SF / Juraj Pokorný